

Plebiscitàries Debat

MOVIMENT TRANSVERSAL

L'obrerisme es va implicar en l'Assemblea de Catalunya. A la foto, un míting de l'any 1976. EFE

JOAN ESCULIES
BARCELONA

Més d'un segle buscant la unitat perfecta

La recerca d'acció conjunta de les diferents branques del catalanisme ha sigut una constant al llarg del seu gairebé segle i mig d'història. Si bé no en la seva totalitat i encara que efímers, hi ha hagut moments en què l'objectiu ha quallat políticament. En ocasions s'ha fet a través d'entitats i associacions, en altres amb els partits polítics i sempre amb la participació de catalanistes a títol personal. D'entre aquests episodis, el de la Solidaritat Catalana de principis del segle XX exerceix encara de símbol poderós en l'imaginari catalanista quan es tracta de buscar la unitat.

La Unió Catalanista

El primer intent en el despertar del catalanisme de finals del XIX
Amb el catalanisme a les beceroles, el 1891 la defensa del dret civil català va aplegar entitats i associacions sota el paraigua de la Unió Catalanista. La seva consecució més important va ser l'aprovació el 1892 de les Bases de Manresa. El projecte de Constitució Regional Catalana es va presentar davant 250 delegats, entre els quals metges, propietaris, comerciants, escriptors, advocats, eclesiàstics i industrials. La voluntat del sector més jove de participar en les eleccions enfront dels culturalistes va fer entrar en crisi la Unió.

La Solidaritat Catalana

Un símbol que va durar tres anys en què van conviure Cambó i Macià
La tardor del 1905 uns militars assalten les redaccions del *Cu-Cut!* i *La Veu de Catalunya* en protesta per les burles dels regionalistes a la deca-

dència de l'exèrcit. La resposta del govern espanyol, en comptes de condemnar els fets, va ser la llei de jurisdiccions per la qual la justícia militar podia jutjar el que considerés un ultratge als símbols d'Espanya i a l'exèrcit. Davant d'això, el 1906 es va crear la Solidaritat Catalana, un moviment ampli i transversal que va acabar sent plataforma electoral. Els regionalistes, entre els quals Francesc Cambó, l'amalgama de formacions republicanes, els carlins i tres independents, un dels quals Francesc Macià, van aconseguir prop del 70% dels vots a Catalunya i 41 dels 44 diputats en joc a les Corts l'abril del 1907. Els *antisolidaris* eren els seguidors de Lerroux, els socialistes, els anarquistes i els monàrquics. Després d'altres triomfs electorals les disputes ideològiques van esberlar una plataforma que tampoc va poder reformar Espanya.

Una seqüela 'solidària'

L'eco d'un nom per aplegar el catalanisme en el llarg exili
Durant la Segona República, el catalanisme va pugnar a esquerra i dreta. A les eleccions del 1936 es van configurar dos blocs ideològics clars: el Front d'Esquerres de Catalunya i el Front Català d'Ordre. Perduda la Guerra Civil, i a l'inici de l'exili, el gener del 1945, el secretari general d'ERC, Josep Tarradellas, va aplegar a França Unió Democrà-

Balanc
Els intents del catalanisme per fer pinya han sigut complexos i efímers

Eleccions
La Solidaritat va ser un èxit a les urnes però no va aconseguir els objectius

tica de Catalunya (UDC), Acció Catalana, el Front Nacional de Catalunya (FNC), un sector de la Lliga Catalana, Estat Català i el Front de la Llibertat sota el nom de Solidaritat Catalana. El record de la plataforma del 1906 era present i les circumstàncies van fer-la naufragar un any després. El PSUC, la UGT i la CNT, entre altres, en van quedar fora.

L'Assemblea de Catalunya

Un moviment de base i obert a tota l'esquerra i els sindicats
Després de trenta anys de franquisme, el novembre del 1971 unes tres-centes persones van fundar en la clandestinitat l'Assemblea de Catalunya, convençuts que només coordinats s'aconseguiria "recobrar la llibertat per a Catalunya". L'organització incloïa el PSUC, el Moviment Socialista de Catalunya, el FNC, ERC i UDC, però també sindicats, organitzacions socials, grups i entitats de comarques, intel·lectuals, progressistes de l'Església, representants obrers... Tothom qui compartís els quatre punts de llibertat, amnistia, Estatut d'Autonomia i dret d'autodeterminació. L'últim va caure a la Transició.

La Crida a la Solidaritat

L'independentisme començava amb la mobilització de masses
Recuperada la democràcia, el gener del 1981 va aparèixer el *Manifesto de*

los 2.300, que qüestionava la política lingüística del govern Pujol. Com a reacció, al març es va constituir la Crida a la Solidaritat en Defensa de la Llengua, la Cultura i la Nació Catalanes. Als vuitanta va endegar diverses campanyes, però desavinences internes van conduir-la a la crisi.

Des d'aleshores i fins a l'eclosió de l'Assemblea Nacional Catalana l'any 2012 no semblava que un gruix important del catalanisme pogués recuperar l'esperit d'acció conjunta de la Solidaritat inicial. Al capdavant, com deia el manifest del 1906, això "és quelcom diferent, quelcom més alt que els partits que la formen, i la seva missió plana per damunt de finalitats de bandera".

Els països bàltics van fer-ho sense polítics

La llista unitària civil que es pretén per al 27-S té precedents similars en plataformes com Sajudis, a Lituània, i els Fronts Populars d'Estònia i Letònia de les acaballes dels anys vuitanta. Encara que van aparèixer per promoure la democràcia i la fi del comunisme i eren autonomistes, aviat van virar cap a l'independentisme. Els seus dirigents es repartien entre exmilitants del Partit Comunista i figures de les intel·liguentsies locals. Els líders, que després van esdevenir presidents o membres dels primers executius desvinculats de la Unió Soviètica, eren músics, periodistes o historiadors. Després de guanyar les eleccions i proclamar de manera unilateral la independència, les plataformes van disgregar-se. D'elles en van sorgir els nous partits polítics.